

MJ310852

MASARYKOVA UNIVERZITA	
Ped. fakulta - podatelna	
Č.j./E.č.:	7U/100/2014/PdF
Datum/Čas	- 9 -01- 2014 /
Počet listů dokumentu:	4
Počet příl. a listů/sv.: /
Počet a druh nelist. příloh: /

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta

Habilitační obor

Pedagogická fakulta MU

Pedagogika

Uchazeč

Pracoviště

Habilitační práce

Mgr. Jana KRATOCHVÍLOVÁ, Ph.D.,

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Kvalita inkluzivní školy: její hodnotová dimenze a podmínky

Oponent

Pracoviště

doc. PaedDr. Petr FRANIOK, Ph.D.,

Pedagogická fakulta OU v Ostravě

Uloženo do souboru: 7U/53286/2013/PdF-15

Text posudku (rozsah dle zvážení oponenta)

Habilitační práce Mgr. Jany Kratochvílové, Ph.D. je věnována tématu, které je v odborné speciálněpedagogickém i pedagogickém oboru v posledních deseti letech průběžně reflektováno, byť v různé šíři a hloubce. Habilitantka vypracovala práci o rozsahu 262 textových stran. Habilitační práce je členěna do šesti samostatných kapitol a obligatorního úvodu a závěru. Habilitační spis je rovněž opatřen seznamem tabulek a grafů. Přílohovou část habilitační práce tvoří 18 položek uvedených v jejich seznamu na str. 272. Jde o přílohy, které tvoří grafické tabulky znázorňující zejména procesuální stránku samotného inkluzivního vzdělávání, ale také znázorňující péči o žáky se zdravotním znevýhodněním, zdravotním postižením a rovněž péči o žáky mimořádně nadané (zejména zde vztaženo k projektovému kurikulu). Za účelem vypracování habilitačního spisu autorka uvádí v seznamu literatury 264 odborných titulů (včetně legislativních zdrojů). V literárních pramenech jsou bohatě zastoupeny odborné tituly anglosaské provenience v originále. Celkově lze o literatuře konstatovat, že představuje solidní výběr literatury z oblasti pedagogické a speciálněpedagogické.

Úvod obsahuje kromě uvedení nejširších souvislostí, které mají vliv na celkovou situaci ve školství, také cíl habilitační práce. Cílem bylo popsat a analyzovat dvě hlavní dimenze kvality školy, její hodnoty a podmínky v kurikulárních dokumentech a legislativní praxi na 1. stupni základní školy, poukázat na determinanty, které ovlivňují kvalitu vzdělávání v inkluzivní škole a její charakteristiky. Habilitační práce je v podstatě členěna do šesti kapitol, z nichž prvních pět je možno (s určitou tolerancí) považovat za převážně teoretické, třebaže, jak upozorňuje autorka práce v textu, již od kapitoly 2. Inkluzivní vzdělávání ve výzkumech habilitantka průběžně odkazuje na již provedené výzkumy, na kterých se většinou autorsky

určitým způsobem podílela. Kromě již zmíněného nacházíme ve většině pěti kapitol rovněž odkazy na výzkumy provedené v zahraničí. Fenomén inkluzivního vzdělávání autorka práce zkoumala v rámci řešení výzkumného záměru *Speciální potřeby žáků v kontextu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*, jehož nositelem je Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity (hl. řešitelka prof. Dr. Marie Vítková, CSc.). Autorčina účast spočívala v řešení dílčího výzkumného projektu s názvem *Naplnění obsahového rámce školního kurikula při zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na 1. stupni ZŠ a možné strategie výuky při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vyúsťující v integrativní/inkluzivní didaktiku*. V první a druhé kapitole jsou obsažena východiska, definovány základní pojmy, jakož i parciální přehled zahraničních i domácích výzkumů inkluzivního vzdělávání. V závěrečné části druhé kapitoly je zmíněn design a stručné výsledky dílčího výzkumu realizovaného autorkou v rámci výzkumného záměru PdF MU. Třetí kapitola je věnována tématu kvality školy. Zde autorka provedla analýzu vybraných autoevaluačních nástrojů domácí a zahraniční provenience pro zjišťování kvality inkluze ve škole. Zde uvedený model Kvalita inkluzivní školy ve vazbě na kontextové faktory jejího prostředí je následně opětovně reflektován v empirické rovině v kapitole šesté. Hodnotová dimenze inkluzivního vzdělávání v teoretické rovině je popsána v kapitole čtvrté. Autorka zde uvedla základní principy inkluze doplněné o reálný obraz výukových strategií v počínající praxi škol. Kapitola pátá je věnována analýze podmínek inkluzivního vzdělávání v kurikulárních dokumentech a současné platné legislativě v této oblasti.

Empirickou část posuzované habilitační práce tvoří v největší míře kapitola šestá. Habilitantkou realizovaný výzkum byl rozdělen v habilitačním spisu do více částí. Šestá kapitola je pojata jako výzkum kvalitativního charakteru s orientací na získání globálních informací o jednom případě (1 případová studie). Tento dílčí výzkum, který navazuje na již v práci dříve uvedené šestiletá výzkumná šetření, je náležitě metodologicky uveden. Cílem kvalitativního šetření bylo získat maximum informací o jednom speciálně vybraném případě – škole s inkludovanými žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Škole, která vykazovala v průběhu šesti let nadprůměrné výsledky v hodnocení podmínek inkluze. Z důvodu lepšího uchopení a konkretizace formulovala autorka práce 5 výzkumných otázek, které následně zevrubně v rámci jedné školy podrobně (prostřednictvím vesměs kvalitativních výzkumných nástrojů) zkoumala. Formulované otázky jsou následně v práci zodpovězeny a rovněž komentovány. Cíl práce byl splněn ve smyslu poukázání na inkluzivní diskurz vycházející

z hodnotového přístupu k inkluzi (viz Ainscow, 2006). Celkově lze konstatovat, že obě části habilitační práce svědčí o hluboké autorčině znalosti zkoumané problematiky.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. Jak habilitantka zdůvodní určitý rozpor, který se oponentovi jeví při porovnání názvu práce a orientací habilitantkou provedených výzkumů pouze k 1. stupni ZŠ ?
2. Úvod práce obsahuje zmínku o tom, „že počátek 21. století je charakterizován zásadní kurikulární proměnou akcentující kvalitní vzdělání pro všechny, rovný přístup ke vzdělání a podporu celoživotního učení.“ V čem tkví ona zásadní kurikulární proměna?
3. Jestliže škola podrobena výzkumnému šetření formou případové studie (kapitola 6.) vykazovala nadstandardní hodnoty plnění podmínek inkluze, jak se s inkluzí „vyrovnalo“ zbývajících 7 škol v průběhu šestiletého šetření?

Závěr

Habilitační práce Mgr. Jany Kratochvílové, Ph.D. „Kvalita inkluzivní školy: její hodnotová dimenze a podmínky“ splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pedagogika.

Ostrava 6. ledna 2014

